

DOBROŘEČENÍ A ŽEHNÁNÍ
SLAVENÍ DNE PÁNĚ - RODINNÝ RITUÁL

(Václav Vacek)

DOBROŘEČENÍ JAKO ŽIVOTNÍ STYL

Mnoho lidí na světě pokládá život za veliký dar. Z duchovního bohatství Izraele a od Ježíše se učíme, jak svou vděčnost projevit Dárci a jak sloužit životu.

Dobrořečení je dobré mluvení o Bohu i o lidech.

Dobrořečení nad dary života (první stupeň modlitby)

Ježíše neslo přátelství Otce, rodiny a přátel; byl na světě rád. Vyrostl ve veliké kultuře dobrořečení, hebrejsky „beracha“. Odmala viděl, jak jeho rodiče jeden druhého navzájem chválí a děkují si.

Představuji si to takto: „Ježíši“, říkal Josef, „těšili jsme se s maminkou, až se narodíš, ale Bůh se ještě víc těší z každého člověka. Budeme spolu objevovat, jak nádherný svět nám připravil.“

Od rodičů i v synagóze Ježíš slyšel mnohá dobrořečení Hospodinu za krásu stvoření a bohatství života. „Děti,“ učil pan rabín, „Bůh nám říká: ‚Jsem tu pro vás‘. Bůh o nás pečuje víc než naši rodiče. Bůh slouží nám, ne my jemu! Bůh není závislý na naší vděčnosti a na našich modlitbách, ale modlitbou mu dobrořečíme za jeho přejícnost.“

A rabín pokračoval: „Děti, pamatujte si, být milován a umět mít rád je největším bohatstvím. Doma jste se od rodičů naučili, jak se pěkně chovat k druhým. Spolu se budeme učit stokrát za den si všimát, čím vším nás obdarovává Bůh a hodní lidé. Uvidíte, jak mnoho jsme bohatí. Osvojíte si dobré mluvení o Bohu a lidech. Pro člověka, který umí žasnout nad pozorností druhého, je taková modlitba snadná.“

Před slavností dospělosti rabín říkal klukům: „Bůh nás pozval k dotváření světa, umí - jako nikdo jiný - ocenit cokoli dobrého, co se nám podaří. Ale pamatujte si, moudrý je ten, kdo ví, že jeho cena spočívá ne v jeho výkonu, ale v pozornosti, kterou mu Bůh prokazuje. Pro každého z nás Bůh stvořil svět a dal nám jednoho druhému. Klade nám na srdce, abychom s tímto bohatstvím dobře hospodařili a střežili ho před zlem v sobě i okolo nás.“

V této kultuře dobrořečení Ježíš vyrůstal.

I my si v Bibli všímáme, co dobrořečení znamená a co obnáší. Vychází z žasnutí nad štědrostí Boha a projevuje se obdivem, chválou, velebením, oslavou, oceněním za velikost a krásu stvoření a tvoření, úctou, uznáním nezasloužené péče, vděčností, vyznáváním jedinečnosti Hospodina ...

K dobrořečení patří i prosba a žehnání (obojí je ale třeba biblicky osvětlit).

Ježíš je pro nás největším učitelem. Od něj víme, že i my neobřezaní jsme z královského rodu a že všichni lidé jsou božími dětmi. Od něj víme, že všechna krásy stvoření, nesmírné množství odstínů barev, vůní, tvarů, zvuků, chutí ..., naše děti, rodiče, naši drazí, jsou osobním darem Boha každému z nás. Zažíváme zázrak - zahlédneme to, co je za naším tělesným zrakem - skrze dar se my obdarovaní setkáváme s Dárcem.

„Jsem rád, že se ti líbí tento mrak, muzika, dobré jídlo, věrný přítel ...“, říká Stvořitel, „těšil jsem se, že to oceníš a budeš tím potěšen“.

Je příjemné být středem pozornosti milujících a Milujícího.

Bůh je velkorysý - a nezahanbuje nás tím, že nás má rád víc než my jeho.

Takto obdarovávání pak i my toužíme rozdávat. Těší nás žít pro druhé, učíme se pro ně vymýšlet různé pozornosti, aby věděli, že je máme rádi.

Jedním z největších darů od Boha jsou pro rodiče děti. Bůh rodičům svěřuje to nejvzácnější, co má. Je pro nás ctí, že můžeme - jako rodiče - být dětem prvními a nenahraditelnými učiteli o Bohu. To, co děti o Bohu slyší doma a v kostele, jim žádná univerzita neposkytne.

Malé děti zajímá to, co jim chutná a co jim je příjemné. Od toho začínáme, říkáme jim např.: „Chutná ti pomeranč? Je od Boha ...“

Později se s dětmi ptáme dál: „Kdopak asi ty pomeranče vypěstoval? Jestlipak se má ten pan sadař dobře? Je zdravý? Má ženu a děti? Důvěřuje Bohu? ...“ Při společné modlitbě táta Bohu děkuje za všechno, co pro ně maminka dělá, a maminka děkuje za tátovu péči o rodinu ...

S většími dětmi si už můžeme povídat o tom, co pomerančovník potřebuje ke své úrodě. „Strom dostal program k životu od Tvůrce. My pomeranče vyrobit neumíme. My jsme dostali jiný program ...“

„A kdo dal program Tvůrci?“, zeptal se Jáchym ze čtvrté třídy (ví, že země byla kdysi žhavou hmotou bez života). Zatím mu stačila odpověď: „Bůh je první programátor“.

Podporujeme děti v objevování, žasnutí a vděčnosti. Učíme je základům naší kultury (zdravit druhé, usmát se na ně, poděkovat, poprosit, pochválit, umět se rozdělit, nabídnout pomoc potřebnému, zastávat se slabších, přiznat a napravovat své chyby, omlouvat se).

Než naše děti poprvé přijmou pozvání ke Stolu Páně, mají za úkol spočítat cenu nedělního oběda (potraviny, tepelnou energii, práci maminky a těch, kteří pomáhají s vařením). Ptají se, jak dlouho na oběd pracuje táta a jak dlouho maminka. „Děti,“ říkám jim, „ale to, kolik peněz stojí oběd, je jen malou částí toho, co u nedělního stolu dostáváme“.

Nic nepokládáme za samozřejmost. Dospělé prosím, aby spočítali něco z toho, co dostali od svých rodičů za ta léta, než sami začali vydělávat (jídlo, ošacení, část provozních nákladů na bydlení, cenu jízdenek do školy, cenu velkých dárků ...), a pak aby dětem vyprávěli, k jaké sumě peněz došli. A aby dětem řekli: „To vše je, děti, jen malou částí (jako viditelná část ledovce v moři) z toho, co mně dědeček s babičkou dali“. Penězi nelze vyčíslit hodnotu úsměvu, pohlazení, vlídného a pěkného prostředí domova, to, že nám rodiče dali příklad charakterního jednání nebo že nás vedli ke vkusu.

Základní slovní formou biblického dobrořečení je vyjádření: „Chvályhodný je Hospodin, který ...“, „Velebíme tě, Bože náš (dobrořečíme, oslavujeme ...). Nejen v žalmech se s dobrořečením často setkáváme.

Čím víc obdarování za den objevíme, tím více nám stoupá dobrá nálada. Jsme opojeni božím duchem (jinak a víc než třeba při ochutnávce dobrých vín).

Znáte lepší antiderpesivum?

Dobrořečení za Boží slovo (druhý stupeň modlitby)

Pohané si božstva představovali podle svých vládců a těm poddaní za řeč nestáli. Izraelité žasnou nad tím, že s nimi Bůh mluví, vzdělává je a vychovává. Vzpomínáte - „Hospodin mluvil s Mojžíšem tváří v tvář, jako když někdo mluví se svým přítelem“. (Ex 33:11) Biblické osobnosti se snažili Bohu porozumět, naslouchali, hledali, ptali se, někdy se Bohu vzpírali - to vše patří ke vztahu a rozhovoru. Často jejich odpověď vyústila do dobrořečení.

V Bibli najdeme celou řadu dobrořečení. Dobře známe chvalo zpěv Zachariášův nebo chvalo zpěv Ježíšovy matky - a i tyto modlitby vycházejí ze starých izraelských berachot. Mnohé biblické modlitby dobrořečením začínají i končí, např. modlitba Davidova (1 Pa 29: 10-20).

Ježíš svůj život označil za dobrořečení Otci (J 17:1n).

Mnohokrát Ježíš dobrořečil Otcí: nad chleby a rybami (Mk 6:41), bral děti do náruče a „žehnal jim“ (vyslovil nad nimi berachu - Mk 10:16), děkoval Otcí, že myslí na „maličké“ (Mt 11:25-27), u hrobu Lazara řekl: „Otče, děkuji ti, žes mě vyslyšel“ (J 11:41), při Velikonoční hostině dobrořečil Otcí nad chlebem a kalichem (Mk 14:22-24).

Nasloucháme-li Božímu slovu, necháme-li se osvítit Boží moudrostí, objevujeme, proč a k čemu nám Bůh své dary dává a jak s nimi máme hospodařit.

Čím déle někoho známe, tím víc poznáváme jeho názory a čím dál víc si s ním rozumíme. Můžeme dobře odhadnout, co by nám v určité situaci řekl nebo poradil. Bohu můžeme v mnohém porozumět.

Spolupracujeme-li s Bohem, děláme svým počínáním Bohu čest - pak o nás platí, že jednáme jako „boží lid, královské kněžstvo, zvláštní vlastnictví a můžeme být jeho chválou, okrasou a věhlasem“ (srv. Dt 26:28-29).

Ze slova božího objevujeme, co jsme dříve nevěděli, co by nás dříve ani nenapadlo. Ten, kdo Ježíše přijal za svého Učitele a Mistra života, se od něj učí pracovat, modlit se i slavit. Každá naše dobrá práce a činnost může být oslavou Boha. Chceme od Ježíše odkoukat a přijmout jeho životní náhled, postoj, životní styl. Tak objevujeme novou krásu života. Nahlížíme, že jsme milovanými dcerami a milovanými syny božími. Od Ježíše se učíme ušlechtilému jednání dcer a synů královských.

K dobrořečení patří také prosba - ale ne na pohanský způsob. (S mocnými sousedy je radno dobře vycházet, proto se pohané snažili získávat přízeň božstev, usmiřovat si je, zavázat si je. Obětovali božstvům - dávali, aby dostali.)

Bůh z nás nedělá žebráky. Ani od maminky jsme si nemuseli vyprošovat oběd, ani tatínek nemusel od maminky pro nás nic vyprošovat. Prosili jsme jí třeba o jídlo - i když ho pro nás už měla na stole - ale naše prosba byla projevem vděčnosti, nepokládali jsme její službu pro nás za samozřejmost.

Kdybych nějakou maminku prosil, aby svým dětem vařila a prala, divila by se, z čeho jí podezírám, to vše přece dělá, a ráda!

Už v hymnu o stvoření a zahradě Edenu slyšíme, že nám Bůh dal vše nejkrásnější, nic si nenechal pro sebe (nejedná s námi jako panovníci a boháči). „Vše, co mám, je tvé“, říká (srv. Lk 15:31). „Váš Otec ví, co potřebujete, dříve než ho prosíte“ (srv. Mt 6:7-8). Naše prosby k Bohu jsou také projevem naší úcty a vděčnosti.

Jak to, že lidé často Boha žádají, aby: „dal chléb hladovějícím, zabránil válkám, dal světu mír, aby dal moudrost politikům. Pokud já nebo prezident nestojíme o Boží pomoc, Bůh s námi nehne. Daroval nám svobodu a nebude s námi manipulovat. „Bůh je milostivý, plný slitování, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný“ (Ex 34:6). Bůh svěřil svět nám, a nabízí nám svou pomoc. Máme ho prosit, aby nám pomohl dělit se s potřebnými, aby nám pomohl stavět se proti zlu. Aby nám pomáhal zbavovat se strachu, když se máme zastávat ponižovaných a mocné upozorňovat na jejich chyby. Máme si ale všimnout, za co především máme prosit (srv. např. Lk 11:13).

O žehnání mluvím v dalším textu. (Písmo nás učí, čím požehnání je, kdo smí komu žehnat, co žehnání vyžaduje od žehnajícího a co vyžaduje od toho, komu je žehnání zvěstováno.)

Dobrořečení při slavení svátostí (třetí stupeň modlitby)

... je samostatnou kapitolou.

Modlitba dobrořečení není složitá a obtížná, je příjemná a krásná, a nejsme při ní roztržiti.

Žehnání

Hospodin řekl Mojžíšovi: „Mluv k Áronovi a jeho synům: Budete žehnat synům Izraele těmito slovy: »Ať ti Hospodin žehná a chrání tě, a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.« Tak vloží mé jméno na Izraelce a já jim požehnám.” (Nm 6:22-27)

Hebrejšтина nezná časování, ze souvislosti se pozná, zda nějaký děj proběhl, trvá, nebo nastane.

Slova požehnání v naší Bibli nejsou šťastně přeložena. Formulace “ „Ať ti Hospodin žehná, chrání tě, ... ať ... “, nám vyznívají jako prosba o budoucí boží požehnání.

Další slova: „ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář”, jsou doslovným překladem orientálního vyjadřování. Ale podle smyslu znamenají: „Hospodin s tebou mluví“ (to je veliký dar, kterýpak vládce mluvil s podaným, které božstvo by se snížilo k rozhovoru s lidským červem?)

Slova: „Ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář”, znamenají: „Bůh se na tebe usmívá“.

Izraelští kněží a rodiče při žehnání dětí nevyprošují Boží přízeň do budoucna. Požehnání není přáním ani přímělnou modlitbou. Bůh nás stále obdarovává svými dary a svou přízní.

Uvedu příklad, tatínek pro nás nevyprošoval u naší maminky oběd nebo vyprání špinavého prádla. Když jsme prosili rodiče třeba o jídlo (maminka už jej často měla na stole) - dávali jsme tím najevo, že jejich péči nebereme jako samozřejmost. Ani Bůh z nás nedělá žebráky, velkoryse pečuje o všechny své tvory. Obdarovává nás dříve, než o něco prosíme (srv. Mt 6:8). Nic si u něj nemusíme teprve vyprosít. Jeho péče o každého nás pozvedá a my mu rádi dobrořečíme za jeho štědrost. Naše prosby jsou kulturním vyznáním toho, že nic nepokládáme za samozřejmost. Prosby lidu božího tak patří do množiny „dobrořečení“.

Žehnající jsou Hospodinem pověřeni zvěstovat žehnaným Boží přízeň - kterou jim Bůh poskytuje už nyní!

Žehnající má svou zkušenost s Božím obdarováváním a svým žehnáním o ní svědčí žehnanému.

Přeloženo podle smyslu požehnání zní: „Hospodin tě obdarovává a chrání tě. Hospodin se nad tebe usmívá a smilovává se nad tebou, Hospodin s tebou (rád) mluví a obdarovává tě svým pokojem (pokoj je plností, souborem všech jeho darů).“

Nikdo z nás jsme Boha neviděl. Ale rodiče jsou prvními anděly, posly Božími, jsou prodlouženou „rukou boží“. Děti mají velkou zkušenost s péčí rodičů. Proto je Bůh pověřuje: „Vy budete žehnat svým dětem“. Dává jim „na to papír“.

Dobře víme, že vyšší žehná nižšímu (Žid 7:7). Melchizedech žehnal Abrahámovi (a ne naopak) a Abrahám za to dal Melchisedechovi desátek z válečné kořisti. Ježíš je Božím Synem - celým svým životem nám zvěstuje Boží přízeň. Je pro nás Darem, Požehnáním.

Žehnání také patří do množiny „dobrořečení“. Ježíš dobrořečil Otcí celým svým životem, slovy i skutky.

Rodiče jsou o generaci starší než děti, mají o mnoho větší zkušenost s boží péčí. Nikdo jiný o děti nepečuje více než rodiče - proto dětem svědčí, zvěstují Boží dobrotu a péči. Kněz nemůže dětem nahradit požehnání rodičů, může pro ně být cizí pán. Rodiče jsou nezastupitelní.

Často uvádím příklad: Maminka jde s dítětem k lékaři „píchat ucho“. Dítě řve bolestí. Ale pak od maminky neutíká, zkušenost s maminkou péčí je větší než ta strašná bolest. Až příště děcko uvidí doktora, možná se rozpláče a bude se mu snažit ze všech sil vyhnout. Nikomu dítě nedůvěřuje tolik, jako rodičům.

Co žehnání vyžaduje od žehnající a co od toho, kdo požehnání přijímá?

Žehnající má ručit za svá slova svým životem. Kdyby nepečoval o děti, kdyby nadržel slovo, které jim dal, pak by devalvoval i žehnání; děti by pochopitelně pochybovali o důvěryhodnosti slov požehnání.

Židovské děti na začátku soboty a křesťanské děti v sobotu večer (neděle liturgicky začíná sobotním večerem) se nemohou dočkat požehnání od svých rodičů. Ti jím vkládají ruce na hlavu, usmívají se na ně a říkají jim slova požehnání. V našem rituálu předchází požehnání dobrá večere a pro děti ovocný džus. Děti skrze zážitek z jídla, péče rodičů, jejich usměv a náruč - a skrze slova požehnání, zakoušejí Boží přízeň a jsou tak rodiči (každý týden) zabezpečováni o Boží štědrosti.

K žehnání jsem přidal slova: „ Víš, že tě mám rád (ráda), ale Bůh tě má ještě víc rád než já.“

A ještě jsem přidal políbení „které ti posílá Bůh“ (to je jiné políbení, než které ti dám „na dobrou noc“).

Židovské děti vědí, že žehnání rodičů není pouze přáním rodičů, pokaždé slyší i úvod k požehnání, slyší, že Hospodin sám pověřuje tatínka a maminku k žehnání dětem.

Jaká je odpovědnost žehnaného za žehnání? Ten komu žehnající svědčí o boží přízni, přijímá odpovědnost za slova požehnání, která slyší. Každé dobré slovo je darem a s dary se nešeredí. („Pokud něčemu nerozumíš, máš se ptát.“)

Povinností židovského otce je: „Obřezat syna, učít jej Tóře (Písmu), dopřát mu vzdělání k uživení rodiny a oženit jej“.

Dnešní rodiče mohou svým dětem dopřát mnohem více, než mohly dřívější generace. Více materiálního zabezpečení, vzdělání, dobré rodinné výchovy, lásky a času. Jsme bohatší než naši předkové. I žehnáním je máme přivádět ke zkušenosti s Boží dobrotou.

Vidí-li děti, že se rodiče mají rádi, a společně o děti pečují, vidí-li a slyší-li, že tatínek každou sobotu děkuje Bohu za svou manželku a za to, jak dobrou mají maminku, vidí-li děti, že si rodiče váží Boha, naslouchají jeho slovu a řídí se jím - pak porozumí významu a daru rodičovského žehnání.

To může děti ovlivnit při budoucím hledání partnera, aby hledali někoho, kdo s nimi bude sdílet krásu božího přátelství a bude s nimi v manželství Bohu děkovat za partnera a děti.

SLAVENÍ DNE PÁNĚ - RODINNÝ RITUÁL

Předmluva

Rituál vychází z biblického *dobrořečení* a z židovského slavení soboty.

Hebreové byli původně barbaři. Hospodin jim nabídl veliké přátelství, jedinečnou pomoc a bohatství všeho druhu, nechají-li se jím vést.¹

Za pár století se stali náboženstvím největšího praktického soucitu.²

Považují si, že smějí být svobodným lidem božím a královstvím kněží.³

Vědí, že jejich existence a bohatství stojí na třech pilířích:

- na životě podle slova Božího,
- slavení soboty
- a budování rodiny.

Ježíš, jeho příbuzní i apoštolové, v této kultuře vyrostli.⁴

90% náboženského života izraelitů se odehrává doma v rodině. Od Jáкова už víme, že tam, kde jsme, je s námi Bůh. Ježíš nám k tomu ještě něco přidal.⁵

I my jsme křtem pozváni k životu v božím království a ke královskému kněžství ...⁶

Hospodin své přátelství ke svému lidu přirovnává ke krásnému manželství. Židé každou sobotu večer v synagoze čtou Píseň písní. Ta je podobenstvím o věčné smlouvě mezi ženichem - Bohem, a jeho nevěstou - Izraelem.

Ježíš přišel jako ženich, a i nás nežidy, zve do množiny své nevěsty.

Ke své Hostině použil rodinnou velikonoční slavnost, povýšil ji a daroval nám ji jako slavnost svatební - každou neděli nám opakuje svůj manželský slib.

Navíc nám neděli daroval jako slavnost Vzkříšení.

Na každou slavnost se připravujeme ...⁷

¹ Izraeli, až mě poznáš, zamiluješ si mě celou svou bytostí. Jsem Hospodin, Hospodin, Bůh milosrdný a milostivý, shovívavý, velmi laskavý a věrný. (Ex 34:6)

Izraeli, prohlásil jsi při Hospodinu, že ti bude Bohem a ty že budeš chodit po jeho cestách a dbát na jeho nařízení, pokyny a spravedlivá ustanovení, a že ho budeš poslouchat. Budeš jeho lidem, zvláštním vlastnictvím, jak k tobě mluvil. Budeš pečlivě žít podle jeho moudrých rad a on tě vyvýší nade všechny pronárody. Budeš mu chválou, věhlasem a okrasou, budeš svatým lidem Hospodina, svého Boha. (Dt 2:17-19)

Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin „Jediný“ (ve významu „Jedinečný“).

A (proto) miluješ Hospodina, svého Boha, v celém svém srdci a v celé své duši celou svou silou. A tato slova, která ti dnes říkám, máš v srdci a opakuješ je svým synům a mluvíš o nich, když jsi v domě a když chodíš na cestách a když ležíš nebo vstáváš, a uvazuješ si je jako znamení na ruku a jsou jako drahokam mezi tvými očima a píšeš je na veřeje svého domu a na své brány. (Dt 6: 4-9)

² Budeš milovat svého bližního jako sebe samého. (Lv 19:18b)

³ Budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím. Budete mi královstvím kněží. (Srv. Ex 19:5-6)

⁴ Apoštol Pavel říká, že my - původně pohané - jsme byli naroubováni na ušlechtilou révu Izraele. (Srv. Ř 15. kap.). Smíme a máme z velikého bohatství zraele čerpat.

⁵ Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich. (Mt 18:20)

⁶ Vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu. (1P 2:9)

⁷ Je ideální si rodinný rituál zavést hned po svatbě. S příchodem děti se provoz v rodině změní, ale malé děti vyrostou a puberta také netrvá věčně ...

Sobotní večer

Liturgicky začíná den večerem. K přípravě na Den Páně se rodina v sobotu schází u stolu ke slavnostnější večeři pěkně oblečena.

Pokud jsme před tím někomu ublížili, nejprve se mu omluvíme.

Stůl je svátečně prostřený s ubrusem a svícemi (dvě za manžele, s narozením každého dítěte přibývá další svíce)⁸, na stole je (mimo jídla k večeři) na zvláštním talíři chléb,⁹ přikrytý bílým plátěným ubrouskem, dospělí mají nalitý pohár s vínem, děti s vinným džusem nebo jinou ovocnou šťávou.¹⁰

Připravíme si obnos peněz na nedělní kostelní sbírku nebo na dobročinný účel.

ROZSVĚCOVÁNÍ A MODLITBA MATKY

Všichni stojí. Matka rozsvěcuje svíce a říká modlitbu:

Bože, děkujeme ti za oheň, který svítí a hřeje. Také tvá slova jsou světlem pro náš život.

Rozsvěcujeme tato světla, aby nám připomínala tvé dvě rady: „Pamatuj si má slova a střež je!“ Díky tvým slovům přichází do naší rodiny tvá moudrost, abychom se, my - rodiče, i naše děti - učili žít ušlechtilě a pravdivě.

Bože, buď i nadále milosrdný vůči mně (*jméno*), dceři (*jméno matky a otce*), mému manželovi (*jméno*) a mým dětem (*jejich jména*).

Bože, pomáhej mně k věrnosti tvým slovům, pomáhej mi vést naše děti tak, aby si osvojily tvou spravedlnost.

Pomáhej mně ochotně sloužit a pomáhat druhým.

Děkuji ti, Bože za to, že mě a moje blízké učíš přiznávat si svá provinění a prosit za odpuštění.

Děkuji ti za milosrdenství tvé a těch, které jsem o odpouštění prosila. Děkuji ti za to, že nás učíš odpouštět těm, kteří nás o odpouštění prosí.

Prosím tě o tvou pomoc, abychom se od Ježíše učili žít v jeho pokoji, úctě k druhým a v radosti.
- Amen.

DOBROŘEČENÍ OTCE (v jeho nepřítomnosti matka)

Otec říká modlitbu:

Bože, z lásky jsi nás stvořil a k lásce nás voláš.

Daroval jsi nám jednoho druhému a celý svět.

Podle tvé moudrosti se učíme s tímto bohatstvím hospodařit.

Učíš nás pracovat i slavit. Prosíme tě o pomoc, abychom se dobře připravili na zítřejší Den Páně a slavili jej ve tvém Duchu.

Slova modliteb i jejich délku (případně písňe podle vlastní volby) si může každý přizpůsobit své situaci a na míru své rodiny, podle věku dětí a svého stupně duchovního růstu. Používat k modlitbě slova druhého člověka má své těžkosti, každý máme svůj slovník, ale rituál je nabídkou k inspiraci.

Některé rodiny někdy slaví „sobotní rituál“ v pátek.

⁸ Dříve byla tato sobotní světla jediným osvětlením a každý ocenil jejich krásu.

⁹ Chlebovou placku, větší pleténku nebo krajíc chleba k rozlámání.

¹⁰ Židé nalévají poháry až po okraj, aby každý viděl, že Bůh na nás nešetří.

Děkujeme ti za přátelství Tvé i těch, kteří nás mají rádi.

Děkujeme i za to, čím nám posloužili druzí lidé, často neznámí. Odměň je, prosíme, svou štědrostí.

Děkujeme ti za všechno, čeho dobrého se nám v tomto týdnu dostalo. Učíš nás pěkným vztahům s druhými; děkujeme ti za to, čím dobrým jsme někomu pomohli, čím jsme přispěli světu, aby byl přívětivější.

Bože, díky tvému požehnání máme víc, než kolik nutně potřebujeme k životu - máme z čeho rozdávat.

Otec připravený obnos peněz na kostelní sbírku nebo na dobročinný účel vloží do pokladničky nebo na zvláštní talířek. Pak pokračuje v modlitbě:

Bože, tvé pokyny jsou svíci, ale život podle tvé moudrosti je světlem.

Ježíši, tys o nás řekl: „Vy jste světlo světa. Rozsvícená světla se nestaví pod stůl, ale na stůl, aby svítila všem v domě. Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby za vaši dobročinnost (i když nevidí, jak a kolik pro potřebné dáváte) a mohli děkovat Bohu.“

Pokladničku nebo talíř s penězi odloží mimo stůl.

Děkujeme ti, Bože, za to, že tě máme, a že máme jeden druhého.

Všichni se podíváme na druhé a ukloníme se jim.

HOSTINA

Všichni zasednou ke stolu. Otec (v jeho nepřítomnosti matka) dobrořečí nad vínem:

Otče náš, králi náš, děkujeme ti za krásu světa.

Děkujeme ti za přátelství tvé a za přátelství těch, kteří nás mají rádi.

Učíš nás společně pracovat i slavit. Ke slavení jsi nám také dal plod révy a nejrůznějšího ovoce. I lidé vymysleli mnoho dobrého, aby nám chutnal život.¹¹

S vděčností a v radosti chceme slavit Den Páně, proto si - před tebou - připijíme: „Na život (s Tebou a s lidmi)“.

Všichni pozvednou své poháry, podívají se na sebe a napijí se.

Pak otec odkryje chléb z ubrousku, vztáhne nad chléb ruce a dobrořečí nad chlebem:

Bože, s láskou pečuješ o všechno živé, o nás - lidi - nejvíce.

Nad chlebem ti dobrořečíme za vše, co nám poskytuješ k životu.

Prosíme tě, Bože, pomáhej nám, abychom žili ve vzájemné lásce a pomáhali si.

Chléb rozláme na kousky podle počtu stolujících na talíř a každý kousek chleba posolí.¹²

Talíř s chlebem nabídne nejprve své ženě, pak dětem podle stáří (od nejstaršího k nejmladšímu), sám si bere kousek chleba jako poslední.

Potom pokračuje:

¹¹ Židé neříkají: „Dobrý Bůh“, ale „Sladký Bůh“.

¹² Dětem vysvětlujeme, že chléb byl a je základní potravou v mnoha zemích. Lámání chleba je prastarým rituálem sbratření. Rozdělení se o chléb může někomu zachránit život. Dodneška vítáme vzácné návštěvy chlebem a solí. Sůl dodává jídlu chuť a je nejstarším konzervačním prostředkem. Chléb se solí na znamení, aby nám naše přátelství vydrželo.

„Bože, děkujeme Ti za jídlo, za ty, kteří nám jídlo připravili, i za lidi, kteří potraviny vypěstovali nebo na nich pracovali.

Děkujeme ti za ty, kteří nám jakkoliv slouží. - Amen.

DĚKOVÁNÍ ZA MANŽELKU

Po večeři otec rodiny děkuje za svou manželku

(Přís 31,10-31):

Ženu statečnou kdo nalezne? Je daleko cennější než perly.

Srdce jejího muže na ni spoléhá a nepostrádá bohatství.

Prokazuje mu jen dobro a žádné zlo po celý svůj život.

Stará se o vlnu a o len, pracuje s chutí vlastníma rukama.

Podobna obchodním lodím zdaleka přiváží svůj chléb.

Ještě za noci vstává dát potravu svému domu a příkazy služkám.

Vyhlédne si pole a získá je, z ovoce svých rukou vysází vinici.

Bedra si opáše silou a posílí své paže.

Okusí, jak je dobré její podnikání. Její svítilna nehasne ani v noci.

Vztahuje ruce po přeslenu, svými prsty se chápe vřetena.

Dlaň má otevřenou pro utištěného a ruce vztahuje k ubožáku.

Nebojí se o svůj dům, když sněží, celý její dům je oblečen do dvojího šatu. Zhotovuje si přikrývky. Z jemného plátna a šarlatu je její oděv.

Uznáván je v branách její manžel, když zasedá se staršími země.

Zhotovuje plátno na prodej a pásy dodává kupci.

Síla a důstojnost je jejím šatem, s úsměvem hledí vstříc příštím dnům.

Její ústa promlouvají moudře, na jazyku mívá vlídné naučení.

Pozorně sleduje chod svého domu a chleba lenosti její.

Její synové povstávají a blahořečí jí, též její manžel ji chválí:

Statečně si vedly mnohé dcery, ale ty je všechny předčíš.

Klamavá je líbeznost, pomíjívá krása; žena, jež se bojí Hospodina, dojde chvály.

Dejte jí z ovoce jejích rukou, ať ji chválí v branách její činy!¹³

Pak manželku obejmě a políbí.

RODIČOVSKÉ ŽEHNÁNÍ DĚTEM¹⁴

Otec se vtaženými rukama k dětem říká:

Bože, dobrořečíme ti, za tvou lásku. Svou přízeň nám projevuješ mnohými dary. Tak zakoušíme tvé požehnání.

Děti, Bůh nám žehná a chrání nás,

¹³ Text „Chvála ženy statečné“, je pro nás velice archaický, lze si jej přepracovat vlastními slovy na to, co manželka dělá pro rodinu i v zaměstnání. (Byl jsem překvapen, když mnoho chlapů řeklo: „Tomu textu rozumíme“.) Pokud by manžel konkrétně neděkoval (i před dětmi) za vše, co jeho manželka dělá pro něj, pro rodinu a pro druhé (vaří, pečuje o děti, uklízí, pere, pečuje o ...), bylo by dobrořečení formalitou. Samozřejmě, že pak manželka může nahlas ocenit svého manžela (i před dětmi) za to, co dělá pro ni, pro rodinu a společnost.

¹⁴ Vysvětlení významu požehnání najdete v Příloze o „Dobrořečení“.

pečuje o nás,
mluví s námi,
smilovává se nad námi
a obdarovává nás svým pokojem.

Postupně přistupuje ke každému dítěti, od nejstaršího k nejmladšímu, pokládá mu ruce na hlavu, dívá se mu do očí a říká mu:

X., mám tě velice rád, ale Bůh tě má ještě víc rád než já.

Bůh se na tebe usmívá, *usměje se na dítě*

objímá tě *obejme je*

a dává ti pusy. *a políbí*

Pak matka každému dítěti ve stejném pořadí pokládá ruce na hlavu, dívá se mu do očí a s úsměvem mu říká:

X., mám tě velice rád, ale Bůh tě má ještě víc rád než já.

Bůh se na tebe usmívá, *usměje se na dítě*

objímá tě *obejme je*

a dává ti pusy. *a políbí*

Potom jdou malé děti spát.

PŘÍPRAVA NA NEDĚLI ČTENÍM BIBLICKÝCH TEXTŮ

Pro větší děti je ctí být u toho a zapojit se.

Otec přípravu uvede modlitbou:

Bože, řekl jsi nám: „Snažte-li se o porozumění mým slovům a snažte-li se podle nich žít, jako byste mě korunovali svým králem.“

Bože, žádná univerzita nás neučí to, čemu nás vyučuješ ty.

Děkujeme ti za to. Chceme tvým slovům pozorně naslouchat, abychom v životě jednali podle tvých pokynů a rad.

Prosíme tě k tomu o pomoc. - Amen.

*Úryvku z Písma porozumí ten, kdo zná celek. Proto otec uvede jednotlivá čtení, např. u historických knih uvede století, ve kterém se děj odehrál, souvislosti čteného úryvku, u slov proroků uvede příčiny, na které Hospodin reaguje.*¹⁵

Některá čtení mohou číst i větší děti. Po každém textu rodiče poví, jak textu rozumějí (mohou se zapojit i děti). Je žádoucí vést děti ke kladení otázek a chválit je, když se ptají.

Po rozpravě o biblických textech otec řekne modlitbu:

Bože, zítra budeme těmto tvým slovům s ostatními rodinami naslouchat v kostele. Chceme ti co nejvíce porozumět, prosíme tě k tomu o pomoc. Těšíme se na to, co dalšího se dozvíme a co nového pochopíme.

¹⁵ Úvody do čtení lze získat: z Bible - z úvodů jednotlivých knih, z Misálu, z „Nedělní liturgie“ (vydává Pastorační středisko arcibiskupství pražského), z Katolického týdeníku, z „Poznámek na neděli“ letohradské farnosti ...

Děkovali jsme ti, Bože, v naší rodině za vše, čím jsme byli obdarováni v tomto týdnu. Zítra ti budeme děkovat společně s ostatními, neboť bohatství našich přátel je i naším dalším bohatstvím. - Amen.

A dětem připomene na závěr:

Děti, na zítřejší bohoslužbu si každý připravíme krátké poděkování. Až pan farář řekne: „Modleme se“, ve chvílce ticha si každý v duchu řekneme svou modlitbu; Bůh si ji z nás „přečte“. Pan farář pak modlitby všech zakončí, a my odpovíme: Amen. Těšíme se na zítřejší Den Páně. Přejeme vám s maminkou „Dobrou noc“.

Rituál nedělního oběda

Neděle je naším největším svátkem a společné jídlo u nedělního stolu je naší největší rodinnou slavností. Má být pokračováním Ježíšovy hostiny, slavené v kostele. Ochota pomáhat s přípravou jídla je pro členy rodiny samozřejmostí. Stolováním prokazujeme druhým svou přízeň, svou pozorností k nim dáváváme najevo: „Mám tě rád, jsem tu pro tebe, pečuji o tebe, aby ti nic nechybělo.“ Proto i stůl je slavnostně připraven a my jsme pěkně oblečení - vědomi si Boží přítomnosti a toho, že jsme z královského rodu. Kdo nepochopí smysl a krásu stolování, má ztíženou cestu k pochopení Ježíšovy Hostiny.

MODLITBA PŘED JÍDLEM

Otec říká:

Bože, děkujeme ti za Ježíšovu hostinu - směli jsme ji opět prožít jako tvoje nevěsta. Prosíme tě, pomoz nám, aby naše stolování bylo pokračováním Ježíšovy hostiny. Jsme ti vděční, že u nás doma nejsi méně přítomen než v kostele, u tebe jsme doma.

Děkujeme ti za tvou blízkost, přátelství a všechnu tvou péči.

Děkujeme ti za ty, kteří nás mají rádi.

Děkujeme ti za dnešní dobré jídlo a za ty, kteří nám je připravili a dopřáli (mírně se ukloníme tomu, kdo vařil a těm, kteří pomáhali). - Amen.

Přivítá hosty a členy rodiny:

Všechny vás rádi s manželkou přijímáme u našeho stolu a přejeme vám dobrou chuť.

Všichni odpoví:

Dobrou chuť.

MODLITBA PO JÍDLE

Otec říká:

Bože, z tvé dobroty žijeme. Z tvé štědrosti jsme opět jedli. Díky tobě nám nikdy nechybělo a nebude chybět jídlo a to, co potřebujeme k životu.

Děkujeme ti, ti za to, že nás přivádíš ke vzájemnému přátelství a učíš nás pomáhat potřebným.

Za vše dobré ti chceme dobrořečit svým životem, ochotou sloužit druhým. - Amen.

Všichni poděkujeme rodičům (hostitelům) za dobré jídlo, za společenství, za příjemnou atmosféru u stolu ...

Po obědě se obvykle vracíme k bohoslužbě, k biblickým textům, k tomu, co nás zaujalo, čemu nerozumíme, na co (a koho) se budeme ptát, co si ještě chceme v týdnu promyslet.

Otec říká:

Bože, děkujeme ti za tvé slovo, z kterého se učíme největší životní moudrosti.

Darem dne svátečního nám připomínáš, že nejsme otroky nikoho a ničeho (ani práce), děkujeme ti za to, že jsme tvými milovanými dětmi.

Přál sis nás, přijal jsi nás a stále - nás hříšné - znovu a znovu přijímáš.

Děkujeme ti, že jsi nás - spolu s druhými - učinil ke svému obrazu.

Daroval jsi nám velké osobnosti.

Děkujeme ti za Abraháma; odkázal nám zkušenost, že jsi velkorysý a věrný přítel.

Děkujeme ti za Mojžíše; učí nás rozpoznávat dobro a zlo, spravedlnost od nespravedlnosti, ukazuje nám cestu k tvé moudrosti.

Děkujeme za naše předky ...

Děkujeme ti za Ježíše. Na jeho jednání s lidmi vidíme, jakou cenu má pro tebe každý člověk - i my. Na jeho životě vidíme, jak si představuješ pěkný život člověka. Ježíše jsme přijali jako největšího Přítele a Učitele. Od něj se učíme milovat tebe celou svou bytostí a bližní jako sebe sama.

Prosíme tě k tomu Bože o pomoc. Za vše ti dobrořečíme. - Amen.

Nedělní večere

Na stole jsou poháry s vínem nebo džusem a opět hoří svíce.

Židé poháry přelévají, aby si uvědomili, že nás Bůh obdarovává víc, než se všímáme (pod poháry dávají talířek). Na sůl také dávají také kořenku s vonným kořením (např. s hřebíčkem).

Otec říká:

Bože, děkujeme ti za dar Dne Páně.

Děkujeme ti za tvou velikou štědrost. Víme, že nás - i v následujícím týdnu - budeš vrchovatě obdarovávat mnohá krásnými překvapeními.

Chceme si všimnout tvých darů - abychom věděli, jak jsme bohatí tebou a jedni druhými.

Dobrořečíme ti, Bože za krásu nesmírného množství vůní.¹⁶ Při křtu a svátosti dospělosti jsme byli ovoněni, abychom věděli, že máme vonět po tobě, Bože.

Všichni si postupně přivoní k vonnému koření v kořence.

Pak modlitba pokračuje:

Bože, chceme být svým jednáním příjemní druhým, aby viděli, že jsi Otcem a Matkou všech lidí, že jsi příjemný, že i na nás máš vliv, a že i oni ti mohou důvěřovat.

Dobrořečíme ti, Bože, za sebe a za všechno stvoření.

Velice ti děkujeme, neboť s velikou láskou pečuješ o vše živé.

Prosíme tě o pomoc, abychom příští týden poctivě pracovali na tvém království ve světě a byli tvůrci Kristova pokoje. - Amen.

¹⁶ V Bibli je vůně jedním z obrazů Ducha božího. Izraelita při setkání s vůní pokaždé dobrořečí Tvůrci. Izraelští králové měli sloužit lidu Božímu, nebyli korunováni, byli pomazáni - ovoněni (podobně jako kněží a proroci), aby věděli, že svým jednáním mají vonět po Bohu. Ježíš nás znovu a znovu ponořuje do Ducha božího - abychom jím voněli.

DOBROŘEČENÍ JAKO ŽIVOTNÍ STYL

1. Dobrořečení nad dary života	2
2. Dobrořečení za boží slovo	3
3. Dobrořečení při slavení svátostí	4
Žehnání	5

SLAVENÍ DNE PÁNĚ – RODINNÝ RITUÁL

Předmluva	7
Sobotní večer	8
Rituál nedělního oběda	13
Nedělní večere	15